

Tvorivosť a inovácie - základ informačných aktivít človeka

Výskumy informačného správania v informačnej vede prirodzene vyúsťujú do témy tvorivosti pri práci s informáciami. Tvorivosť znamená vytváranie niečoho nového, originálneho, hodnotného, na základe predchádzajúceho poznania. Je jedným z najvzácnejších darov a prejavov človeka pri riešení problémov a poznávaní. Slobodná tvorba sa môže stať významným zdrojom potrebných inovácií. Aj keď sa touto témou zaoberáme vo vzdelávaní informačných profesionálov dlhší čas, stále je aktuálna v nových súvislostiach elektronického prostredia či digitálnych knižníc. V tomto čísle, v hlavných článkoch, spracúvajú témy informačnej tvorivosti a informačného správania absolventi a študenti KKIV FiFUK v Bratislave. Na úrovni dizertačnej práce predstavila tému informačnej tvorivosti v elektronickom prostredí M. Kropajová. V rozsiahlom empirickom prieskume skúmala tvorivú osobnosť, tvorivý proces aj tvorivý produkt medzi vybranými skupinami umelcov, vedcov a informačných pracovníkov. Táto práca vhodne aplikuje všeobecné psychologické aspekty tvorivosti do informačnej činnosti a tvorby informačných produktov. Dobrým príkladom prepojenia teórie a praxe informačnej činnosti je aj práca o informačnom správaní stredoškolských študentov. J. Fázik overil pôvodný model informačného správania C. C. Kuhlthaovej a priniesol zaujímavé poznatky o potrebách a problémoch súčasných študentov pri práci s informáciami. V rámci študentskej súťaže bola ocenená aj práca Z. Valachovej o službách „discovery“, ktoré tvorivo rozširujú pôvodné predstavy o informačnom prieskume. Potvrďuje trend rozširovania služieb knižníc smerom k podpore informačnej tvorivosti.

Práce študentov a pedagógov KKIV poukazujú na zaujímavé trendy v teórii aj praxi informačnej vedy. V súčasnosti sa v digitálnej agende pre Európu zdôrazňujú inovácie pri informačnom zabezpečení objektov či udalostí, napríklad „inteligentné“ mestá ako súčasť technologických aplikácií. Naši pedagógovia a študenti sa tiež tvorivo zamýšľajú ako zlepšiť marketing knižníc či informačný prieskum v hudbe a tvorivé spracovanie informácií dominuje takmer vo všetkých spracúvaných témach.

Ďalšie časti tohto čísla prinášajú pestrú mozaiku inovatívnych tém aktuálnych pre súčasnú rôznorodú prax práce s informáciami. V prvom rade sú to stratégie otvoreného prístupu k elektronickým zdrojom. S tým súvisia vybrané aspekty dátových archívov, sivej literatúry a ochrany súkromia, prístupy k elektronickým knihám, sociálne siete či budovanie inovatívnych systémov v elektronickom prostredí ako napríklad digitálne múzeum. Moderné trendy informačnej činnosti odrážajú aj správy z konferencií (otvorený prístup, digitálne knižnice, informačné zdroje, hodnotenie vedy).

Aj toto číslo ITLib-u dokazuje, že tvorivosť je živá a týka sa nás všetkých, či už študujeme alebo pracujeme v knižnici. Mali by sme si vážiť jej ekologické zdroje - otvorenú myseľ, zvedavosť, túžbu po poznaní a sebarealizácii, talent. Pri práci s informáciami v elektronickom prostredí nadobúda tvorivosť vysokú hodnotu. Racionálno-analytické stratégie sa dopĺňujú s intuíciou, nápadom, asociáciami či metaforami. Môžeme tak vytvárať nové, vzrušujúce a kreatívne digitálne priestory, v ktorých sa vynárajú inovatívne služby a produkty.

Prajem Vám preto tvorivé a radostné čítanie.

prof. PhDr. Jela Steinerová, PhD.

Katedra knižničnej a informačnej vedy - Filozofická fakulta UK
steinerova@phil.uniba.sk